

Projektstart: 01.01.2012 **Projektafslutning:** 31.12.2015

Projektets formål

Formålet er at bane vejen for en dansk produktion af økologisk proteinfoder af høj kvalitet til de økologiske husdyr og dermed sikre en foderforsyning, der er uafhængig af import, og som minimerer risikoen for forurening med GMO.

Projektets aktiviteter

I 2014 er disse delaktiviteter gennemført, angivet pr. arbejdspakke.

AP 1: Projektlejelse.

AP2: Markdemonstrationer gennemført i 2014 som planlagt. Så er der tre års resultater i alt.

Demonstrationerne omfattede forsøg med lupintyper og -sorter med og uden bitterstoffer i kombinationer med forskellige såtider, sådybder og såtidspunkter. Demonstrationer med forskellige hestebønnesorter med og uden bestemte antinutrielle faktorer i kombination med forskellige såtider, sådybder samt med forskellige høsttidspunkter. Screening af andre potentielle proteinkilder end lupin og hestebønnesorter. Arbejdet bestod i bestilling af markfrø, detailplanlægning samt etablering, pasning og høst af mark- og screeningsdemonstrationerne. Efterfølgende opgørelse og tjek af resultaterne, analyse og formidling af resultater i fagtidsskrifter, årsrapporter og på kongresser. Demonstrationerne gennemførtes på forskellige lokaliteter, herunder også et kontrolleret vandingsforsøg i lupin på Jyndevad forsøgsstation, AU.

AP3: Fokus var på forarbejdning af store partier af bælgssæd til fodringsforsøgene med svin og fjerkræ og omfatter 1) procedurer, mængder og koordinering af forarbejdning af bælgssæd, 2) opfølgning og kontrol med råvarer og forarbejdningsprocesser i henhold til aftaler og lovgivning, 3) logistik i forbindelse med forarbejdning af bælgssæd og foderproduktion og 4) planlægning og koordinering af prøveudtagning og analyser før og efter forarbejdning af bælgssæden og af færdigfoderet, 5) gennemgang, analyse og formidling af analyseresultaterne for både råvarer og forsøgsfoder.

AP4-æglæggende høns: Med baggrund i analyseresultater fra AP3 i 2013 blev der i 2014 udarbejdet detaljerede planer for fodringsforsøgene, som gennemførtes på den økologiske platform til husdyrforskning, AU Foulum, fra medio april til oktober. I et kontrolleret fodringsforsøg med i alt 300 æglæggende høner blev 3 foderemner afprøvet i afstemte fodrationer mod en økologisk standardfodring. De 3 foderemner blev udvalgt efter resultaterne af screening og forarbejdning. Der blev ultimo 2014 igangsat en større fodringsdemonstration hos Månsson A/S, hvor de bedst anvendelige foderemner udfodres til 15.000 æglæggende høner i ca. 25 uger. Det betød, at de indledende forberedelser med råvarer, optimering af foderblandinger mv. blev gennemført, så foderet til demonstrationen kunne produceres primo 2015.

AP4-slagtesvin: Demonstrationen blev gennemført hos den økologiske slagtesvineproducent Knud Christensen, Varde i perioden 1.april til 31. december. Demonstrationen omfattede 3 hold: Hold 1) Ubehandlet hestebønne, hold 2) Behandlet hestebønne og hold 3) Ingen hestebønne. Hvert hold bestod af 180 stk. grise fordelt i 4 stier med 45 stk. i hver. Dvs. hvert hold havde fire gentagelser og hele demonstrationen omfattede 540 grise. Formidling er sket i form af videofilm, artikler i fagblade og indlæg på Faglig Temadag for økologiske svineproducenter.

AP5: Gennemført arrangementer hos økologiske landmænd og deltagende firmaer. Produktion af videoer fra husdyrforsøgene.

Projektets resultater

Delresultater 2014:

Der er gennemført markdemonstrationer i lupin og hestebønner.

Der er gennemført vandingsforsøg i lupin.

Kontrolleret fodringsforsøg til æglæggende høner gennemført.

3 måneders afprøvning af to testfoderblandinger til slagtesvin.

Afholdt international workshop for forskere indenfor økologisk protein. Samt demonstrationer og workshops nationalt. Film af husdyrforsøg 2014.

Forventede effekter

Det 4-årige tværfaglige og kædeorienterede projekt forventes at fremme økologisk vækst ved at øge indtjeningsmulighederne inden for dyrkning af bælgssæd, forarbejdning af de høstede proteinafgrøder samt gennem salg af husdyrprodukter fra stald og mejeri.

Effekterne er både landmandsrettede og samfundsrettede:

Produktion af flere bælgplanter bidrager med vigtigt kvælstof i sædskiftet og kan medvirke til højere udbytter af de kommende afgrøder på samme areal. Husdyrene får hjemmedyrket økologisk protein, hvilket øger sikkerheden for at det er rene økologiske foderprodukter. Endelig er der et økonomisk bæredygtigt element i at dyrke det lokalt uden at skulle belaste verdens CO2 niveau med lange transporter af økologisk soja til danske husdyr.

Besparelser på indkøb af udenlandsk produceret soja, erstattes med hjemmedyrket hestebønner (proteiner). Gevinsten kommer, når den hjemmedyrkede proteinafgrøde, der er vigtig som kvælstofkilde i sædskifterne, bliver til en vigtig ressource i foderproduktionen til økologiske danske husdyr. Muligheden bør være interessant for alle danske husdyrproducenter.

Formidling og videndeling vedr. projektet

Projektet er flerårigt, og der er fremkommet resultater undervejs. Resultater der er så interessante, at der allerede er primærproducenter, der har taget udfordringen op og dyrker hestebønner i sædskiftet nu og husdyrproducenter, der bruger en langt større andel af dansk dyrket protein i foderet. Så dyrkningssikkerheden kan allerede vurderes hos økologiske brug. Ligeledes er der en række konventionelle landmænd, der allerede har set mulighederne i f.eks. hestebønner i sædskiftet og i deres foderrationer. Viden er formidlet gennem workshops, artikler i landbrugspressen, faglige tidsskrifter og i artikeldatabaser. Al materiale udarbejdet i 2014 kan ses på SEGES.dk.

Projektansvarlig

Jette Riis, T 8740 6653, E jtr@seges.dk
